

Nowa podstawa programowa w świetle kompetencji kluczowych

Refleksyjne wdrażanie podstawy programowej z zakresu języka obcego nowożytnego w szkołach ponadpodstawowych

ANNA ABRAMCZYK

Od 1 września 2019 r. w szkołach ponadpodstawowych zaczęła obowiązywać nowa podstawa programowa. Z punktu widzenia zapewnienia sprawnej i zgodnej z obowiązującymi przepisami pracy szkoły pytanie o zakres zmian w stosunku do obecnie obowiązującej podstawy jest jak najbardziej zasadne. Nie jest jednak kluczowe. Celem nadrzędnym niniejszego tekstu jest zmiana sposobu postrzegania nowej podstawy.

Podstawie programowej przyjrę się przez pryzmat kształtowania kompetencji kluczowych, bynajmniej nie dlatego, że to ostatnio pojęcie w edukacji modne (m.in. za sprawą projektów unijnych), tylko z tego powodu, że gdy na swoich szkoleniach skłaniałam nauczycieli do refleksji i proszę, żeby powiedzieli, czego chcieliby nauczyć swoich uczniów, jeśli sami mogliby określić cele i treści kształcenia, to wymieniają m.in.: samodzielność, kreatywność, odpowiedzialność, logiczne myślenie, umiejętność współpracy, „to, co przydatne i potrzebne w życiu”.

Kompetencje kluczowe, czyli jakie?

Moi rozmówcy wskazują zatem wprost na kompetencje kluczowe, które zostały na nowo zdefiniowane w dokumencie Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. (zalecenie Rady UE 2018). W dokumencie opisano ich osiem:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Przyjęte przez Unię Europejską kompetencje wpisują się w koncepcję całościowego uczenia się, są komplementarne, niehierarchiczne, ponadprzedmiotowe i **kluczowe**, czyli najistotniejsze, najważniejsze. Skoro zatem nauczyciele deklarują chęć kształtowania takich kompetencji u swoich uczniów, to zasadne jest przyjrzenie się podstawie programowej właśnie przez pryzmat tej możliwości. Profesor Stefan M. Kwiatkowski wskazuje, że kompetencje to efekty uczenia się uzyskane w edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej. W ich skład wchodzi: „wiedza [...], umiejętności [...] i kompetencje społeczne,

rozumiane jako zdolność do projektowania i kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego udziału w życiu społecznym i zawodowym” (Kwiatkowski 2018: 16). A zatem na każdą kompetencję składają się: określona wiedza, umiejętności i postawy. W szkole jako instytucji edukacyjnej znajdziemy odniesienie do wszystkich wymienionych elementów: uczniowie nabywają wiedzę, rozwijane są określone umiejętności i buduje się postawy.

W procesie edukacji językowej są kształtowane przede wszystkim dwie kompetencje – w zakresie wielojęzyczności oraz rozumienia i tworzenia informacji. Definicję obu możemy wprost odnieść do wymagań ogólnych z podstawy programowej. Nabywania wiedzy dotyczy zapis o dysponowaniu przez ucznia określonym zakresem środków językowych (leksyka, gramatyka, fonetyka, ortografia)¹. W warstwie umiejętności wskażemy działania językowe: rozumienie i tworzenie informacji, reagowanie, przetwarzanie – w mowie i piśmie. Wśród postaw będą to m.in. otwartość na bogactwo i różnice kulturowe oraz ciekawość poznawcza, którą niemiecki filozof Peter Sloterdijk (Kahl [b.r.]) uważa za element warunkujący efektywne poznanie kognitywne. Według niego uczeń ma być ciekaw wiedzy, otwarty na jej poznanie i ma czerpać z tego poznania radość.

Kompetencje kluczowe w podstawie programowej – język obcy nowożytny

Odniesienie do unijnego dokumentu znajdziemy w podstawie programowej nie tylko w części dotyczącej celów i treści przedmiotu. Zostało ono mocno wyeksponowane również w zadaniach szkoły na trzecim etapie edukacyjnym i w warunkach realizacji podstawy programowej. Realizacja zadań szkoły na każdym etapie jest obowiązkiem wszystkich nauczycieli danej klasy, niezależnie od nauczanego przedmiotu. Zawarte w podstawie programowej zadania wpisują się idealnie w opis kompetencji kluczowych z zalecenia Rady Unii Europejskiej. **Za najważniejsze umiejętności², do kształcenia których zobligowani są nauczyciele na trzecim etapie edukacyjnym, uznano kształcenie u uczniów umiejętności służących kognitywnemu poznaniu, myśleniu i czytaniu, jak również:**

- umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych;
- kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin, ze świadomym wykorzystaniem metod

i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowania;

- umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym dbałość o poszanowanie praw autorskich i bezpieczne poruszanie się w cyberprzestrzeni;
- umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł;
- nabywanie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania;
- umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych.

Kształtowanie u uczniów powyższych kompetencji jest możliwe m.in. dzięki stosowaniu przez nauczycieli określonych metod i technik pracy. Nowa podstawa programowa zawiera rekomendacje dla nauczycieli w tym zakresie, a w części *Warunki i sposób realizacji podstawy programowej*³ jednoznacznie wskazuje pożądany kierunek dydaktycznego postępowania nauczyciela. Ta część dokumentu zasługuje, w mojej opinii, na głębszą refleksję.

Jako nadrzędny cel kształcenia językowego wskazano **komunikację**. Osiągnięcie tego celu to nic innego jak kształtowanie kompetencji kluczowych w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, ale także kompetencji osobistych i społecznych. Prowadzenie zajęć z języka obcego nowożytnego powinno się odbywać w odpowiednio wyposażonej sali, z dostępem do pomocy dydaktycznych (słowniki, odtwarzacz płyt CD itp.), w tym komputera ze stałym łączem internetowym, co ma umożliwić używanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a zatem kształtowanie **kompetencji cyfrowych**.

Warunki realizacji podstawy powinny również sprzyjać pracy w parach i grupach, autorzy założyli więc kształtowanie na zajęciach z języka obcego również **kompetencji społecznych** (komunikacja, interakcja, współpraca). Z kolei zapis o „stwarzaniu sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów własnych zainteresowań oraz pasji” wskazuje na **kompetencje osobiste**, a zapis: „zachęcanie uczniów do samooceny własnej pracy i stosowania różnych technik służących uczeniu się” – **kompetencji uczenia się**.

Autorzy nowej podstawy programowej proponują jej realizację z „wykorzystaniem filmów, zasobów internetu, książek (np. uproszczonych lektur), komunikatorów i mediów społecznościowych” oraz organizowanie wydarzeń

1 Por. *Podstawa programowa 2018 – język obcy nowożytny*, s. 15, [online] <bit.ly/2kHMdIZ>.

2 Tamże, s. 7–8.

3 Por. tamże, s. 94–96.

związanych z językami obcymi. Mogą to być np. „konkursy, wystawy, seanse filmowe, spotkania czytelnicze, dni języków obcych, zajęcia teatralne, udział w programach europejskich typu eTwinning”, które są niewątpliwie szansą na kształtowanie kompetencji w zakresie przedsiębiorczości, świadomości i ekspresji kulturalnej, kompetencji cyfrowych, uczenia się, obywatelskich i oczywiście w zakresie wielojęzyczności oraz rozumienia i tworzenia informacji.

W rozporządzeniu o podstawie programowej nie mogło zabraknąć odniesienia do kształtowania u uczniów określonych postaw. Na lekcjach języka obcego „rozwijana ma być wrażliwość międzykulturowa oraz postawy ciekawości, tolerancji i otwartości wobec innych kultur”. Zajęcia z języka obcego powinny skłaniać uczniów do refleksji i „stosowania odniesień do kultury, tradycji i historii kraju pochodzenia uczniów”, a zatem ma być na nich kształtowana **kompetencja obywatelska**.

Dotąd nie wymieniałam tylko – określonych w dokumencie unijnym – **kompetencji matematycznych** i tych **w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii**, ale i do nich znajdziemy odniesienie w podstawie: „Kształcenie w zakresie języka obcego nie odbywa się w edukacyjnej próżni – powinno ono wspierać i być wspierane przez kształcenie w zakresie pozostałych przedmiotów oraz umiejętności ogólnych”. Ponadto dokument wskazuje na metodę projektu, która sprzyja całościowemu kształtowaniu właściwie wszystkich kompetencji kluczowych.

Kształtowanie kompetencji kluczowych a skuteczna lekcja języka niemieckiego

Przy zastosowaniu powyższych rekomendacji lekcje języka obcego nowożytnego będą przestrzenią wszechstronnego rozwoju ucznia i kształtowania kompetencji kluczowych, idealnie wpiszą się również w model skutecznej i atrakcyjnej dla uczniów dydaktyki. Martin Wellenreuther, autor popularnego w Niemczech podręcznika dla adeptów zawodu nauczyciela, zauważa, że wizja optymalnej lekcji została precyzyjnie określona: „Dobra lekcja to lekcja ukierunkowana na działanie, prowadzona z wykorzystaniem metod problemowych, wykorzystująca wszystkie zmysły, w której przebieg jest wkalkulowany czas na samodzielne odkrywanie przez ucznia tajników wiedzy, a nawet współdecydowanie o treściach lekcji. W krajobraz dobrej lekcji wpisują się ponadto: koncentracja na osobie ucznia oraz praca w grupach, dzięki której uczniowie uczą się współdziałania. Status kompetencji społecznych plasuje się w modelu optymalnej lekcji dość wysoko, za to dewaluacji ulega rola nauczyciela jak źródła wiedzy. Przekazywanie

wiedzy jest właściwie czynnością poboczną, nauczyciel staje się doradcą ucznia, który w przedstawionych warunkach jest wysoko zmotywowany do uczenia się i czerpie radość z lekcji” (Wellenreuther 2007). Porównanie teoretycznej, modelowej lekcji z założeniami kształtowania kompetencji kluczowych wskazuje na ich koherentność.

Przyjrzyjmy się zatem konkretnym scenariuszom lekcji języka niemieckiego zamieszczonym niżej (patrz **str. 83** i dalej), które opracowałam w roku szkolnym 2018/2019 adekwatnie do założeń nowej podstawy programowej. Oceńmy sami, czy rzeczywiście sprzyjają kształtowaniu kompetencji kluczowych, a jeśli tak, to jakich. Są to lekcje (m.in. powtórzeniowa) z różnych zakresów tematycznych, które wpisują się w *Warunki i sposób realizacji podstawy programowej* (praca w grupach, zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, podmiotowość ucznia, kreatywność).

Podsumowanie

Jak widać na zaprezentowanych przykładach lekcji, dbałość o eklektyzm metodyczny (różne techniki pracy, urozmaicone formy socjalne oraz pomoce dydaktyczne) to przyczynk do kształtowania wszystkich kompetencji kluczowych na lekcjach języka obcego. Spojrzenie na podstawę programową przez pryzmat kompetencji to szansa na pozytywną zmianę i przypomnienie sobie filarów edukacji określonych przez UNESCO: „Uczyć się, aby wiedzieć więcej, aby działać, aby żyć w społeczeństwie, aby być” (Delors 1998). Zredefiniowanie celów kształcenia może dokonać się niejako przy okazji wprowadzania nowej podstawy programowej do szkół ponadpodstawowych, pod warunkiem że nauczyciele świadomie nastawią się na kształtowanie kompetencji kluczowych, a treści określone przez podstawę programową będą ku temu pretekstem.

Dokument rozporządzenia o podstawie programowej zachował strukturę obecnie obowiązującej podstawy, czyli cele są opisane jako wymagania ogólne, a treści jako wymagania szczegółowe. W zależności od typu szkoły i realizowanego na poziomie szkolnictwa ponadpodstawowego wariantu podstawy (III.1.P, III.1.R, III.2.0, III.2, III.DJ), nauczyciel ma do omówienia z uczniami od 14 do 15 zakresów leksykalnych z wyszczególnionymi przykładowymi aspektami tych zakresów, przy czym wiedza o krajach nauczanego obszaru językowego została ujęta poza zakresami leksykalnymi. Powinna być przekazywana przy okazji realizacji wszystkich zakresów jako element wiedzy o kraju ojczystym (kompetencja interkulturowa).

Dokument wskazuje ponadto jednoznacznie oczekiwane warunki wdrażania podstawy programowej oraz „podnosi” oczekiwany poziom osiągnięć uczniów,

mierzony w skali ESOKJ względem obowiązującego do tej pory, np. dotychczasowa matura na poziomie podstawowym to B1, a przyszła to B2+. Jest to zmiana, która budzi wśród nauczycieli najwięcej emocji.

Nauczyciel kształtuje kompetencje kluczowe, ponieważ jest świadomy tego, że pobyt ucznia w szkole, zdobywanie ocen, zdanie egzaminów zewnętrznych to tylko przejściowy etap w życiu młodego człowieka. Dobra szkoła patrzy w przyszłość, dostrzega relacje między edukacją a rynkiem pracy i uwarunkowaniami społecznymi. Traktuje wiedzę i umiejętności jako kapitał, który uczniowie poszerzają, w wyniku własnego zaangażowania przekształcają w kompetencje, by wreszcie dzięki nim przyczynić się do rozwoju gospodarczego, technicznego czy społecznego, czerpiąc przy tym satysfakcję osobistą. Dobra szkoła postrzega swoje zadanie w wyposażeniu absolwentów w kompetencje, dzięki którym poradzą sobie w życiu zarówno prywatnym, jak i zawodowym, czyli kompetencje kluczowe, przez których pryzmat należy popatrzeć na podstawę programową, do czego zachęcam nie tylko nauczycieli języków obcych.

[Proponowany przebieg zajęć to lekcje przeprowadzone w Zespole Szkół Nr 1 we Wrocławiu, o przebiegu których opowiedziałam w trakcie webinarium Wydawnictwa Pearsona na temat kompetencji kluczowych (bit.ly/2ZeGtmi)].

BIBLIOGRAFIA

- Delors, J. (1998), *Edukacja – jest w niej ukryty skarb*, Warszawa: UNESCO.
- Kahl, R., *Interview mit Peter Sloterdijk*, McK Wissen 14, [online] <bit.ly/2IM3ued>, [dostęp: 22.06.2019].
- Kwiatkowski, S. (2018), *Kompetencje przyszłości*, Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia, [online] <bit.ly/2IM35sd> [dostęp: 22.06.2019].
- Wellenreuther, M. (2007), *Lehrern und Lernen – aber wie?*, Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren GmbH.
- Zalecenie Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, [online] <bit.ly/2kfUXzK> [dostęp: 22.06.2019].

ANNA ABRAMCZYK Nauczycielka i doradczyni metodyczna we Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli, doktorantka na Wydziale Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu.

Scenariusze

I. Temat: *Kunst mal anders*. Lekcja powtórzeniowa (1 x 45 min)

Klasa II szkoły ponadpodstawowej, poziom A2 i wyższe

Cele:

- Uczeń utrwała słownictwo w zakresie wybranych obszarów tematycznych, posługując się podstawowym zasobem środków językowych dotyczących czasu wolnego i pracy.
- Uczeń interpretuje obraz.
- Uczeń mediuje.
- Uczeń wyraża zdanie na temat dzieł sztuki.
- Uczeń stosuje technologie informacyjno-telekomunikacyjne: posługuje się aplikacją TextingStory.

Materiał nauczania:

Utrwalany: leksyka w zakresie określonej tematyki.

Pomoce dydaktyczne:

- komputer z dostępem do internetu i monitorem;
- smartfony, aplikacja TextingStory;
- przygotowane przez nauczyciela kserokopie reprodukcji obrazów – dzieł sztuki (ważne, by na obrazach były osoby, które mogłyby potencjalnie ze sobą rozmawiać; wyboru obrazów należy dokonać, kierując się tematami, których słownictwo chcielibyśmy z uczniami utralać, np. życie na wsi i w mieście: Fragment miasta Aleksandra Gierymskiego).

Przebieg zajęć

(według modelu E-E-A¹: Einstieg: 1–2 pkt, Erarbeitung 3–4 pkt, Anwendung 5–6 pkt)

	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA I UCZNIÓW	FORMA SOCJALNA	KSZTAŁTOWANA KOMPETENCJA	UWAGI METODYCZNE
1.	Nauczyciel wita uczniów, sprawdza obecność, podaje cel lekcji.	plenum		5 min
2.	Nauczyciel rozkłada na stołach przygotowane kserokopie reprodukcji obrazów, obok nich czyste kartki A3, na których uczniowie w parach zapisują wszystkie skojarzenia leksykalne. Pary przemieszczają się od stołu do stołu, oglądają reprodukcję, czytają, co napisali ich koledzy, i dopisują swoje propozycje.	„dyskusja” posterowa	w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji,	8 min
3.	Nauczyciel przydziela każdej parze jedną reprodukcję i prosi, by uczniowie w zainstalowanej na smartfonie aplikacji TextingStory ułożyli dialog między dowolnymi postaciami, które są na niej przedstawione, a następnie zapisali go jako film i przesłali do nauczyciela.	praca w parach	społeczne, cyfrowe, w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, osobiste	12 min aplikacja TextingStory „rejestruje” cały przebieg pracy nad dialogiem, czyli to, co uczniowie pisali, wykasowali, poprawili

1 Model E-E-A: wstęp do tematu – opracowanie nowego materiału – zastosowanie nowej wiedzy i umiejętności.

4.	Nauczyciel rozwiesza w sali (w widocznych miejscach) kserokopie reprodukcji, z którymi pracowali uczniowie, a następnie „odtworza” przesłane wideo dialogi. Zadaniem uczniów jest wskazanie, do której reprodukcji pasuje „wyświetlony” dialog.	plenum	rozumienie informacji, w zakresie wielojęzyczności	10 min Uczniowie dopasowują dialogi do reprodukcji.
5.	Na zakończenie nauczyciel podaje tytuły obrazów i pyta o związek tytułu obrazu z przygotowanym dialogiem.	plenum	świadomość i ekspresja kulturowa	5 min
6.	Jeśli wystarczy czasu, nauczyciel przypomina strukturę: <i>Wie findest du das Bild von ... ?</i> <i>Ich finde das Bild von ....</i> Uczniowie ustawiają się w dwóch kręgach lub rzędach i przy zastosowaniu techniki wirujące kręgi zadają sobie pytanie o opinię o wskazywanym przez nauczyciela obrazie.	praca w parach	społeczne, świadomość i ekspresja kulturowa, w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji	5 min Wirujące kręgi (<i>speed dating</i>): uczniowie ustawiają się w dwóch kręgach: wewnętrznym i zewnętrznym, twarzami do siebie. Po udzieleniu odpowiedzi, na sygnał nauczyciela osoby w kręgu wewnętrznym przesuwiają się o jedno miejsce np. w prawo.

Wykorzystane w scenariuszu reprodukcje:

Auguste Renoir *Figures On The Beach*

Józef Chełmoński *Bociany*

Ury Lesser *Damen, einer Droschke entsteigend*

Władysław Ślewiński *Dwie Bretonki z koszem jabłek*

Aleksander Gieryski *W altanie*

William-Adolphe Bouguereau *The Nut Gatherers*

II. Temat: *Leben auf dem Lande oder in der Stadt? Zick-Zack-Diskussion* (1 x 45 min)

Klasa II szkoły ponadpodstawowej B1

Cele:

- Uczeń informuje, jakie miejsce zamieszkania preferuje, posługując się podstawowym zasobem środków językowych dotyczących miejsca zamieszkania.
- Uczeń informuje o wadach i zaletach życia na wsi i w mieście i uzasadnia swoje preferencje.
- Uczeń bierze udział w dyskusji i współpracuje w grupie.
- Uczeń korzysta z zasobów internetu.

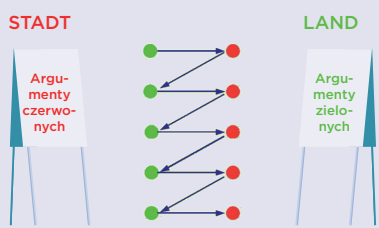
Materiał nauczania:

Utrwalany: słownictwo dotyczące zalet i wad życia na wsi oraz w mieście.

Pomoce dydaktyczne:

- dwa flipcharty na stojakach;
- pisaki;
- komputer z dostępem do internetu.

Przebieg zajęć:

	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA I UCZNIÓW	FORMA SOCJALNA	KSZTAŁTOWANA KOMPETENCJA	UWAGI METODYCZNE
1.	Nauczyciel wita uczniów, sprawdza obecność, podaje cel lekcji.	plenum		5 min
2.	Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy. Grupy losują wariant: miasto albo wieś. Zadaniem grupy jest przygotowanie argumentów przemawiających za życiem na wsi lub w mieście. Grupa zapisuje swoje argumenty na flipcharcie.	plenum praca w grupach	społeczne, w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji,	10 min Zapisy na flipcharcie stanowią pomoc dla uczniów podczas dyskusji.
3.	Następnie uczniowie przeciwnych drużyn siadają naprzeciw siebie i w kolejności podają naprzemiennie (grupa: miasto, grupa: wieś) argumenty w odpowiedzi na argumenty przeciwnej grupy: Wygrywa grupa, która ma więcej argumentów.	praca w grupach	społeczne, w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, osobiste,	15 min 1. Grupy wypisują argumenty na flipcharcie. 2. Uczestnicy siadają naprzeciw swojego flipchartu. 3. Dyskusja odbywa się zgodnie ze schematem: Zick-Zack.
4.	Nauczyciel podsumowuje dyskusję i prosi uczniów o odpowiedź na pytanie: <i>Wo möchtest du in der Zukunft wohnen? Warum?</i>	praca indywidualna	w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, osobiste	5 min
5.	Uczniowie tworzą samodzielnie kilkunastaniowy wpis na forum: <i>Ich möchte in der Stadt/auf dem Lande wohnen, denn...</i>	praca indywidualna	w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji,	10 min

III. Temat: Mahlzeiten in Deutschland. Praca z tekstem czytany (1 x 45 min)

Klasa I szkoły ponadpodstawowej A2+/B1

Cele:

- Uczeń opowiada o posiłkach w Niemczech, porównuje je z posiłkami w Polsce, posługując się podstawowym zasobem środków językowych dotyczących życia prywatnego, przebiegu dnia i posiłków.
- Uczeń nazywa produkty spożywcze, potrawy, napoje, pory dnia.
- Uczeń opowiada o swoich posiłkach i porównuje je z posiłkami w Niemczech.
- Uczeń współpracuje w grupie (kształtowana kompetencja: społeczna).
- Uczeń kształtuje kompetencję interkulturową.

Materiał nauczania:

Utrwalany: słownictwo dotyczące produktów spożywczych, potraw, napojów, pór dnia, odmian czasowników *essen i trinken*.

Pomoce dydaktyczne:

- wydruk poddanego adaptacji (adekwatnie do możliwości językowych uczniów) tekstu, np. *Essgewohnheiten der*

Deutschen z bloga Deutsche Ecke (bit.ly/2khjpAO). Tekst powinien być podzielony na trzy części: *Frühstück* (śniadanie), *Mittagessen* (obiad), *Abendessen* (kolacja);

- karteczki z zadaniami: A, B, C, które uczeń będzie wykonywał przy opracowywaniu kolejnych fragmentów tekstu:

A. Przygotuj się do głośnego przeczytania kolegom fragmentu, nad którym będziecie pracować.

B. Przygotuj pytania do kolegów na temat treści przeczytanego fragmentu (kto, co, kiedy, jak, gdzie robi).

C. Przygotuj streszczenie przeczytanego fragmentu i przedstaw je kolegom.

Inny zestaw zadań, które mogą być przydzielone osobom w grupie:

- Wypisz z omawianego fragmentu tekstu słowa kluczowe i wyjaśnij ich znaczenie kolegom.
- Sparafrazuj podkreślone w tekście zdania.
- Zadaj pytania o podkreślone fragmenty tekstu.

Przebieg zajęć

(według modelu E-E-A: Einstieg: 1–2 pkt, Erarbeitung 3–4 pkt, Anwendung 5–7 pkt)

	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA I UCZNIÓW	FORMA SOCJALNA	KSZTAŁTOWANA KOMPETENCJA	UWAGI METODYCZNE
1.	Nauczyciel wita uczniów, sprawdza obecność, podaje cel lekcji.	plenum		5 min
2.	Nauczyciel dzieli uczniów na grupy trzyosobowe, omawia zasady czytania metodą Reziprokes Lesen. Praca w grupach: tekst powinien składać się z trzech fragmentów: 1. Każdy uczeń otrzymuje cały tekst podzielony na fragmenty. Wszyscy uczniowie rozpoczynają od fragmentu A – każdy uczeń czyta go po cichu. 2. Pierwszy uczeń odczytuje głośno fragment A. 3. Drugi uczeń stawia pytania do odczytanego fragmentu (koleżdy z grupy na nie odpowiadają) 4. Trzeci uczeń streszcza fragment swoimi słowami. Przy kolejnym fragmencie uczniowie zamieniają się rolami.	plenum		7 min Każdy uczeń, w zależności od fragmentu tekstu, ma inną rolę. Uczniowie mogą korzystać ze słownika
3.	Uczniowie pracują nad tekstem metodą Reziprokes Lesen.	praca w grupach	społeczne, w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, osobiste, cyfrowe, uczenia się	14 min
4.	Nauczyciel przygotowuje do tekstu pytania ja – nein lub układa quiz w aplikacji Kahoot. Po skończonej pracy w grupach nauczyciel upewnia się, że uczniowie zrozumieli teksty, przeprowadzając quiz.	plenum	w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, cyfrowe	6 min
5.	Nauczyciel pyta uczniów: Was ist anders in Deutschland als in Polen? Was esst ihr zum Frühstück, Mittagessen, Abendessen?	plenum	w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, osobiste	5 min
6.	Następnie uczniowie w swoich grupach przygotowują informację na bloga dla niemieckich kolegów o swoich posiłkach. Na kolejnej lekcji teksty są odczytywane.	praca w grupach	w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, cyfrowe	8 min

IV. Temat: Powtórzenie wiadomości z dowolnego działu (2 x 45 min)

Klasa dowolna

Cele:

- Uczeń utrwała i systematyzuje wiadomości oraz umiejętności z danego działu, posługując się podstawowym zasobem środków językowych w zakresie tematów omawianych w danym dziale.
- Uczeń dokonuje selekcji materiału.
- Uczeń współpracuje w grupie.
- Uczeń korzysta z zasobów internetu.
- Uczeń twórczo przetwarza informacje.

Materiał nauczania:

Utrwalany: materiał występujący w danym dziale nauczania.

Pomoce dydaktyczne:

- kartki A4 i A3;
- pisaki;
- komputer z dostępem do internetu.

Przebieg zajęć (2 x 45 min):

	CZYNNOCI NAUCZYCIELA I UCZNIOW	FORMA SOCJALNA	KSZTAŁTOWANA KOMPETENCJA	UWAGI METODYCZNE
1.	Nauczyciel wita uczniów, sprawdza obecność, podaje cel lekcji.	plenum		5 min
2.	Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie sobie i wypisanie zagadnień leksykalnych i gramatycznych przyswajanych w omówionym dziale i wypisuje je na kartce flipchartu lub na tablicy, numerując.	plenum	w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji,	5 min
3.	Następnie nauczyciel dzieli uczniów na heterogeniczne grupy i prosi każdego ucznia o wylosowanie numeru zagadnienia (wcześniej należy przygotować np. patyczki laryngologiczne z numerami do losowania) do opracowania.	praca w parach	społeczne	5 min Grupy powinny liczyć od czterech do pięciu osób.
4.	Nauczyciel wyjaśnia przebieg pracy: 1. Grupa siada przy jednym stoliku. 2. Każdy uczeń samodzielnie opracowuje zdanie testowe do wylosowanego zagadnienia oraz formułuje odpowiedź do zadania (typ przygotowanego zadania jest wyborem ucznia): zadanie należy zapisać na kartce A4 dużymi literami, a odpowiedź na drugiej stronie. Stronę z zadaniem uczeń oznacza literą Z, a stronę z odpowiedzią literą O. 4. Opracowane przez siebie zadanie uczeń przekazuje kolejno kolegom z grupy, którzy je samodzielnie rozwiązują – na osobnej kartce. 5. Następnie uczniowie porównują swoje rozwiązania z zaproponowaną przez autora odpowiedzią i wspólnie decydują, czy autor prawidłowo ułożył zadanie, ewentualnie dokonują korekty zadania. 6. Po sprawdzeniu i skorygowaniu wszystkich zadań w swojej grupie, uczniowie wymieniają się zadaniami między stolikami. 7. Procedurę powtarza się tyle razy, na ile wystarczy czasu.	plenum praca w grupach	społeczne, w zakresie wielojęzyczności, rozumienia i tworzenia informacji, osobiste, uczenia się, świadomość i ekspresja kulturowa, w zakresie przedsiębiorczości	25 min Należy zadbać, by w grupach znaleźli się uczniowie o zróżnicowanym potencjale.
5.	Refleksja nad metodą: „Czy metoda karuzela zadań jest skuteczna/pozwala na przygotowanie się do testu?”. Nauczyciel może również zapytać uczniów, które z zadań wydały im się najatrakcyjniejsze, i włączyć je do testu po omawianym dziale.	plenum	społeczne, osobiste, uczenia się	5 min